

Erratum augustus 2013

*behorend bij het functieveranderingsplan
'Transformatie erf Terwoldseweg 28 7391 TC Twello' zoals dat als bijlage 2 bij de
overeenkomst is gevoegd.*

Betreft:

- Vervanging van de pagina's 18 tot en met 28 van het functieveranderingsplan 'Transformatie erf Terwoldseweg 28 7391 TC Twello' zoals dat als bijlage 2 bij de overeenkomst is gevoegd, door het 'Erfbeplantingsplan Wijnbergen, Landschapsbeheer Gelderland mei 2013' (bijlage A)
- vervanging van bijlage 3 van de overeenkomst door een nieuw overzicht (bijlage B).

Deze notitie wordt bij de anterieure overeenkomst van 8 januari 2013 gevoegd. Aldus akkoord,

J.W.T. Vastgoed B.V., KvK 08139596, Rijksstraatweg 87, 7391 MJ te Twello, te deze vertegenwoordigd door John Wijnbergen Holding B.V., KvK 08139599, Rijksstraatweg 87, 7391 MJ te Twello, te deze vertegenwoordigd door de heer J.A. Wijnbergen, Rijksstraatweg 87, 7391 MJ te Twello:

de heer J.A. Wijnbergen

.....

datum: .....

en

de gemeente Voorst, H.W. Iordensweg 17, 7390 HA te Twello te dezen vertegenwoordigd door B.M. Hoogeslag, senior grondzaken en planeconomie, handelende ter uitvoering van het Mandaatbesluit 2004, d.d. 17 juli 2007, conform Mandatenlijst gemeente Voorst; vakgroep Economie en Grondzaken per 1 januari 2011 (nr. 1.2):

de heer B.M. Hoogeslag

.....

datum: .....

Bijlage A: Erfbeplantingsplan Wijnbergen, Landschapsbeheer Gelderland mei 2013'

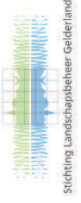
Bijlage B: Begroting Terwoldseweg 28

Bijlage A
Erfbeplantingsplan Wijnbergen,
Landschapsbeheer Gelderland mei 2013

LEGENDA

- Extensief beheerd grasland
- Halfverharding (gebroken puin / mix leem en grind)
- Bestrating (gebakken klinkers)
- Moestuin
- Siertuin

Project Naam	Wijnbergen
Adres	Terwoldseweg 28
pc / plaats	Twello
projectcode	nvt
tekenaar	R. Borkes
datum	28 mei 2013
schaal	1:750

Erfbeplantingsplan Wijnbergen **Landschapsbeheer Gelderland**

Naam : Dhr. Wijnbergen
Straat : Terwoldseweg 28
Postcode : 7391 TC
Plaats : Twello

Telefoon : 0571-273947
E-mail : info@johnwijnbergen.nl

Postadres

Straat : Rijksstraatweg 87
Postcode : 7391 MJ Twello

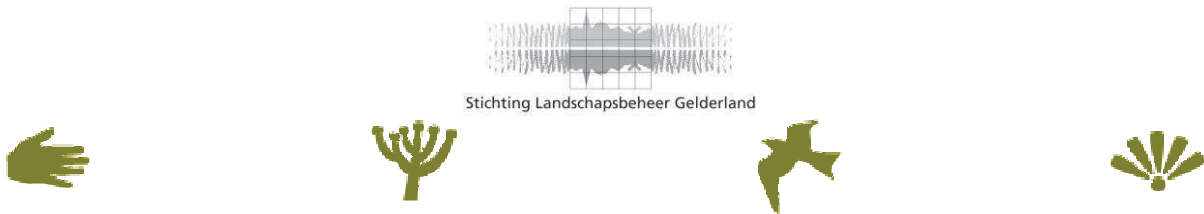
Landschapsbeheer Gelderland
Rosendaal 2^a
6891 DA Rozendaal
Contactpersoon: R. Borkes
Datum: mei 2013

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaren van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Erfbeplantingsplan

Dit erfbeplantingsplan dat op maat is gemaakt voor uw terrein, geeft naast de kaart een beschrijving van de verschillende objecten en de manier waarop de grond plantklaar gemaakt dient te worden.

De beschreven objecten corresponderen met de nummers op de bijgevoegde kaart.

1. Eikenboom

Locatie	: noord-westhoek terrein (zie tekening)
Aantal	: 1 stuk
Soort	: Zomereik (<i>Quercus robur</i>)
Maat	: 12-14 cm stamomtrek
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlagen
Overig	: nvt

2. Beukenboom

Locatie	: entree erf (zie tekening)
Aantal	: 1 stuk
Soort	: Beuk (<i>Fagus sylvatica</i>)
Maat	: 12-14 cm stamomtrek
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlagen
Overig	: nvt

3. Meidoornhaag

Locatie	: Aanvullen bestaande meidoornheg om de boomgaard. (zie tekening)
Lengte	: ca 28 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 112 stuks
Soort	: eenstijlige meidoorn
Maat	: 80-100 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlagen
Overig	: Bestaande meidoornstruiken die ten behoeve van de te realiseren toegang tot de boomgaard verwijderd moeten worden, kunnen worden verplaatst naar de houtsingel.

4. Aanvullen / inboet hoogstam boomgaard

Locatie : Vervangen dode en verwaarloosde hoogstam fruitbomen
 Lengte : ca. 43 meter
 Breedte : ca. 43 meter
 Plantafstand : 8-10 meter tussen de appels en peren
 Aantal : 5 stuks
 Maat : 10-12 (cm stamomtrek)
 Soort : te vervangen:

Appel (a)	Aantal
Zoete Bloemée	1
Present van Engeland	1
Peer (a)	Aantal
Conferance	1
Oranjepeer	1
Saint Remy	1

Aanleg en beheer : De bomen dienen ten minste 1 maal per jaar te worden gesnoeid. Voor overige beheerinstrucies zie de informatievellen in de bijlagen.

Overig : nvt

5. Verplaatsen walnoot

Locatie : Wegens de geplande bouw van een woning dient de walnoot te worden verplaatst. De boom wordt in de aan te leggen singel geplant. (zie tekening)
 Plantwijze : ten minste 10 mtr uit de kroonprojectie van de bestaande eik.
 : ten minste 8 meter uit de gevel van de woning
 : ten minste 2 meter uit de perceelsgrens
 : zie tekening
 Aantal : 1 stuk
 Soort : walnoot (*Juglans regia*)
 Aanleg en beheer : Zie informatievellen in de bijlagen
 Overig : De boom zorgt op deze plek (op termijn) voor voldoende hoogte om inkijk vanaf te burens tegen te gaan. Onder de kroonprojectie van de walnoot dienen alleen struikvormers te worden geplant.

6. Beuken heg

Locatie : Langs de zuidelijke perceelsgrens, grenzend aan het perceel aan de Twelloseweg 26. (zie tekening)
 Lengte : 86 meter
 Plantwijze : 8 stuks per meter, verdeeld over twee plantrijen.
 Aantal : 688 stuks
 Maat : 125-150 (cm lengte)
 Soort : beuk (*Fagus sylvatica*)
 Aanleg en beheer : Zie informatievellen in de bijlagen

Overig

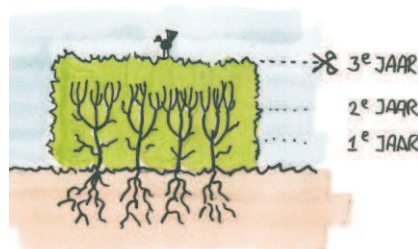
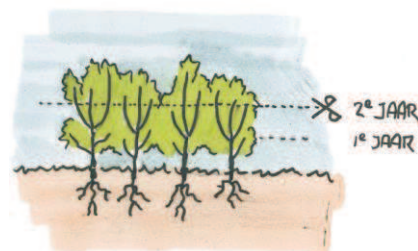
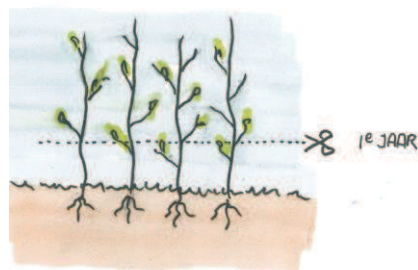
: Het oostelijke deel van de heg (vanaf de bestaande eik) dient minimaal 2 meter hoog te zijn. Vanaf 20 meter afstand tot aan de weg gelegen eigendomsgrens loopt de haag geleidelijk af tot 1,20 meter hoog.

Voor het planten dient de grond gefreesd of omgespit te zijn.
De haag dient ten minste 2 keer per jaar worden gesnoeid.

De gekozen maat plantsoen betreft een zwaardere maat dan standaard. Hier is voor gekozen omdat de wens bestaat snel een dichte haag te creëren. De manier waarop de haag wordt beheerd is uiteindelijk bepalend voor het resultaat.

Door de haag in zijn groei regelmatig te snoeien, wordt een mooier, dichter resultaat bereikt, doordat de snoei breedtegroei stimuleert en de struik beter vertakt.

De haag dient daarom ten minste 1x per jaar te worden gesnoeid totdat de haag de gewenste hoogte heeft bereikt. Daarbij dient steeds 5 tot 10 cm boven de laatste snoeibeurt te worden geknipt. Zodra de haag de gewenste hoogte heeft bereikt kan deze 2 x per jaar worden gesnoeid.

7. Houtsingel

Locatie	: Langs de zuidelijke perceelsgrens, grenzend aan het perceel aan de Twelloseweg 26. (zie tekening)
Lengte	: 86 meter
Breedte	: westelijke helft 4 meter (3 plantrijen) : oostelijke helft: 10 meter (7 plantrijen)
Plantwijze	: 1,25 bij 1,25 meter
Aantal	: 300 stuks
Maat	: 80-100 (cm lengte)
Soort	: 50 stuks veldesdoorn <i>Acer campestre</i> : 50 stuks Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>) : 50 stuks vuilboom (<i>Rhamnus frangula</i>) : 50 stuks krent (<i>Amelanchier lamarckii</i>) : 25 stuks lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>) : 25 stuks rode kornoelje (<i>Cornus sanguinea</i>) : 50 stuks eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlagen
Overig	: De oostelijke helft van de heg (vanaf de bestaande eik) dient minimaal 2 meter hoog te zijn. De westelijke helft van de haag dient maximaal 1,20 meter hoog te zijn Voor het planten dient de grond gefreesd of omgespit te zijn. De haag dient ten minste 2 keer per jaar worden gesnoeid.

De gekozen maat plantsoen betreft een zwaardere maat dan standaard. Hier is voor gekozen omdat de wens bestaat snel een dichte haag te creëren. De manier waarop de haag wordt beheerd is uiteindelijk bepalend voor het resultaat. Door de haag in zijn groei regelmatig te snoeien, wordt een mooier, dichter resultaat bereikt, doordat de snoei breedtegroei stimuleert en de struik beter vertakt.

De haag dient daarom ten minste 1x per jaar te worden gesnoeid totdat de haag de gewenste hoogte heeft bereikt. Daarbij dient steeds 5 tot 10 cm boven de laatste snoeibeurt te worden geknipt. Zodra de haag de gewenste hoogte heeft bereikt kan deze 2 x per jaar worden gesnoeid.

8. Veldesdoorn heg

Locatie	: Naast de schuur, voor de moestuin
Lengte	: ca 10 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 40 stuks
Soort	: veldesdoorn (<i>Acer campestre</i>)

Maat : 80-100 cm lengte
 Aanleg en beheer : Zie informatievelen in de bijlagen
 Overig : nvt

9. Poort

Locatie : toegang tot boomgaard
 Lengte : 3 tot 6 meter
 Hoogte : 1 tot 1,2 meter
 Materiaal : eiken of douglas
 Type : conform onderstaande foto of vergelijkbaar.
 : enkel of dubbel (afhankelijk van gewenste lengte)

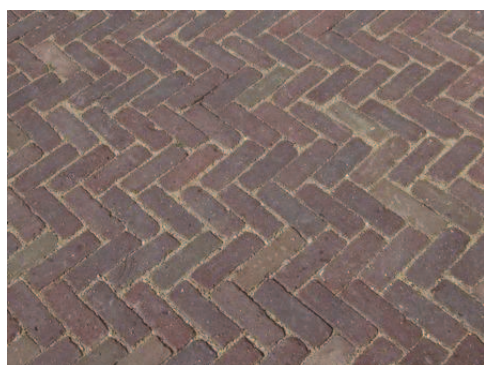
enkel

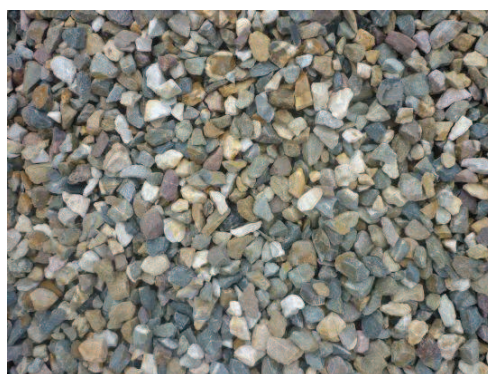
dubbel

10. Verharding / bestrating

Locatie : oprit en terras, zie tekening
 Opp : halfverharding 440 m²
 : bestrating 200 m²
 Materiaal : halfverharding:
 gebroken puin fundering met een afwerklaag van leem
 en grind of gebroken grind (8/16)
 : bestrating:
 gebakken klinkers (dikformaat 7x20x9cm)

Dikformaat gebakken klinkers

Gebroken grind

Plantsoenlijst

Onderstaande plantsoenlijst omvat de beplanting die nodig is om het beplantingsplan uit te kunnen voeren

Bosplantsoen	Wetenschappelijke naam	Maat	Aantal
veldesdoorn	Acer campestre	80-100	90
Gelderse roos	Viburnum opulus	80-100	50
vuilboom	Rhamnus frangula	80-100	50
krent	Amelanchier lamarckii	80-100	50
lijsterbes	Sorbus aucuparia	80-100	25
rode kornoelje	Cornus sanguinea	80-100	25
eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna	80-100	162
beuk	Fagus sylvatica	125-150	688
Bomen	Wetenschappelijke naam	Maat	Aantal
Zomereik	Quercus robur	10-12	1
Beuk	Fagus sylvatica	10-12	1
Fruitbomen	Ras	Maat	Aantal
Appel	Zoete Bloemee	10-12	1
Appel	Present van Engeland	10-12	1
Peer	Conferance	10-12	1
Peer	Oranjepeer	10-12	1
Peer	Saint Remy	10-12	1

Cultuurhistorische achtergronden

Knip- en scheerheg

Knip- en scheerheggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringde landschap. Nabij boerderijen en rondom boomgaard en moestuin waren veelal de heggen te vinden. Vaak diende de heggen als eigendoms- of perceelsscheiding. De doornige heg had daarnaast ook nog een belangrijke veekerende functie.

Langs de rivieren dienden de heggen om de waterstroom bij overstromingen te remmen en te verdelen, zodat het vruchtbare slib kon bezinken. Inmiddels zien we dat veel heggen bedreigd worden.

Veel heggen zijn uit het landschap verdwenen door de komst van prikkeldraad, de ruilverkavelingen en achterstallig onderhoud. Alle reden om de heg weer terug te brengen in het landschap. Heggen zijn namelijk nog altijd functioneel als windscherm en als veekering, ook bij hoge rivierwaterstanden zorgen ze voor een permanente afrastering. Daarnaast houden ze de grond vast en dragen ze bij aan een goede waterhuishouding.

Knip- en scheerheg

Solitaire boom en bomengroep

Een solitaire boom of bomengroep werd regelmatig in het weiland aangeplant als schaduw voor het vee of om het landschappelijke beeld compleet te maken. Ook werd een solitaire boom regelmatig op de hoek van het perceel aangeplant als afbakening (grensboom). Verder vindt men ook regelmatig solitaire bomen rondom het huis. Veel boomsoorten hadden een functie. Zo werd een walnoot vaak in de buurt van de keuken aangeplant omdat de walnoot muggen en vliegen weert en ook zorgde voor schaduw.

Solitaire boom

Laanbomen kennen een historische functie op bijvoorbeeld landgoederen en grotere boerderijen en buitenplaatsen als onder andere aankleding van wandellanen. Door deze aanplant ontstond er schaduw op het wandelpad. De welgestelde bewoners konden op deze manier geriefelijk wandelen zonder dat men werd gebruid door de zon. Iets wat in die dagen als teken van

armoede werd gezien. De statigheid van een rij laanbomen werd door het gebruik van speciale soorten bomen versterkt.

Hoogstam boomgaard

Al vele eeuwen wordt in Nederland fruit geteeld in hoogstamboomgaarden. Aanvankelijk waren het vooral kloosters, kastelen en landgoederen. Eind 19de eeuw begon een grote uitbreiding aan fruitboomgaarden. Onder invloed van de landbouwcrisis stapten veel agrariërs in het rivierengebied over van graanteelt naar hoogstamfruit. Een groot voordeel van het hoogstamfruit was dat er dieren onder konden grazen.

Vanaf 1950 is het areaal aan hoogstamboomgaarden flink achteruit gegaan, vanwege de opkomst van de moderne fruitteelt (laagstam).

Hoogstamboomgaarden hebben een grote ecologische waarde. Ze leveren nestgelegenheid aan allerlei vogels. De steenuil is een soort die graag broedt in holle takken van fruitbomen. Een heg om de boomgaard als windsingel vergroot de natuurwaarde van de boomgaard.

Hoogstamboomgaard

Houtsingel

Een houtsingel is een lijnvormige aanplant van bomen en/of struiken van 4 tot maximaal 20 meter breed. Houtsingels lijken veel op houtwallen. Er is echter geen sprake van een opgeworpen wal. Houtsingels werden vooral op de lagere zandgronden aangelegd, meestal parallel aan sloten. De singels leverden brand- en geriefhout, waaraan in het gemengde bedrijf grote behoefte was. Omdat de boer verschillende diktes hout nodig had, werd een hakhoutbeheer gevoerd. Door de komst van prikkeldraad, de schaalvergroting en ruilverkavelingen zijn vele kilometers van deze elementen verdwenen.

De houtwal en houtsingel hebben landschappelijk en ecologisch een belangrijke verbindende functie. Ze zijn tevens van belang voor vleermuizen om zich te oriënteren en als verbindingzone voor fauna. Bij de houtwal zorgt met name de wal voor extra ecologische waarde door de variatie in nat-droog en warm-koud.

Houtsingel

SOLITAIRE BOOM EN BOMENGROEP

AANLEG EN BEHEER

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Solitaire boom

Solitaire bomen zijn, in tegenstelling tot bomen die in een bos staan, in staat zich volledig vrij groeiend te ontwikkelen met een natuurlijke kroonvorm en zijn daarom kenmerkende elementen in het landschap.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

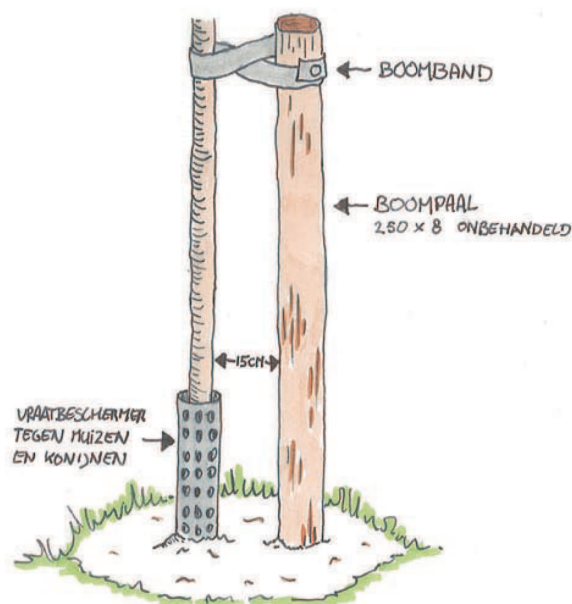
1. Het aanplanten van een boom kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor een laanboom met een minimale omtrek van 10-12 cm. U kunt ook kiezen voor een grotere maat, bijvoorbeeld 14-16 cm met kluit.
3. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Voor het aanplanten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat dient daarom ongeveer een afmeting te hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
2. Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm lengte bij 8 cm doorsnede), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten). Bevestig de jonge boom met een brede band aan de boompaal.
3. U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas indien nodig bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.
4. Plaats bij een bomengroep de bomen ruim uit elkaar, de minimale plantafstand is 6 meter. Een volwassen boom kan al snel een kroon ontwikkelen van 10 meter breed.

aanplant solitaire boom

INSTRUCTIES NA AANPLANT

1. Plaats een afrastering op 2 meter afstand van de boom(groep), om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste 2 jaar na aanplant voldoende water in droge perioden.

bomengroep met raster

BEHEERINSTRUCTIES

Beheer is bij een bomengroep niet of nauwelijks nodig. Door middel van een visuele beoordeling kan worden bekeken of onderhoudssnoei noodzakelijk is. Het verdient aanbeveling om regelmatig zogeheten zuigers, schurende takken en dood hout te verwijderen.

Snoeien kan over het algemeen in de wintermaanden, met uitzondering van haagbeuk, walnoot, wilde paardenkastanje, esdoorn en berk. Deze soorten kunt u het beste snoeien in de periode september-begin januari in verband met sapuittreding of bloeden. Ook dient u de boomband te controleren en na 4 tot 5 jaar te verwijderen.

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon-en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

KNIP-EN SCHEERHEG

AANLEG EN BEHEER

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Knip- en scheerheg

Een knip- en scheerheg is een lijnvormig landschapselement, met aaneengesloten begroeiing van inheemse struiken, dat regelmatig wordt geknipt of geschoren.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Het aanplanten van een heg kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems materiaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant van een heg wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
4. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

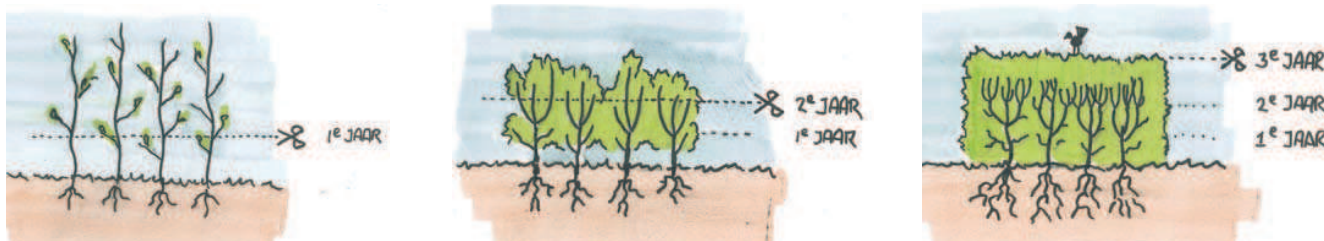
1. Voor het ontwikkelen van een dichte knip- en scheerheg is de aanplant van 1 rij met bosplantsoen voldoende. Per strekkende meter kunt u 4 stuks bosplantsoen aanplanten.
2. Graaf voor het planten een sleuf, die diep en breed genoeg is om de wortels van het plantgoed er ruim in te leggen. Eventueel kunt u een draad spannen als hulpmiddel bij het graven van de plantsleuf. Sluit de plantsleuf na aanplant weer af met aarde.

INSTRUCTIES NA AANPLANT

1. Plaats een afrastering op 1 meter afstand van de aanplant, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. De aanplant dient direct na het planten te worden terug gesnoeid tot op de helft of tweederde van de lengte. Dan ontwikkelt zich namelijk eerder een brede en vertakte heg.
3. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element onkruid vrij.

snoeien knip- en scheerheg na aanplant

BEHEERINSTRUCTIES

De naam knip- en scheerheg zegt het eigenlijk al: een heg moet geknipt of geschoren worden. De frequentie van de snoei hangt af van een aantal factoren: de soort, de vorm, de functie en de eisen die we aan de heg stellen.

In het algemeen worden de meeste heggen ongeveer 2 keer per jaar geknipt. Bij een meidoornheg is het belangrijk de eerste keer te knippen voor de langste dag van het jaar, in mei-juni. Dit maakt het knippen van deze heg een stuk aangenamer, omdat de doorns dan nog niet houtig zijn. De tweede keer knippen kan in september. Als de haag uit liguster bestaat, dan kunt u vaak wel 3 keer per jaar knippen, omdat de liguster een snel groeiende struik is. Knip de heg wanneer het bewolkt en niet te warm is. Belangrijk is dat de onderkant van de heg iets breder uitgroeit dan de bovenkant, zodat de zon ook op de onderkant van de heg kan schijnen. De heg behoudt dan zijn besloten karakter.

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap
MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon-en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Hoogstamboomgaard

Een hoogstamboomgaard is een karakteristiek landschapselement, bestaande uit meerdere fruitbomen op een weide, vaak omhaagd. De eerste zijtakken groeien op minimaal 180 centimeter boven de grond uit de stam.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

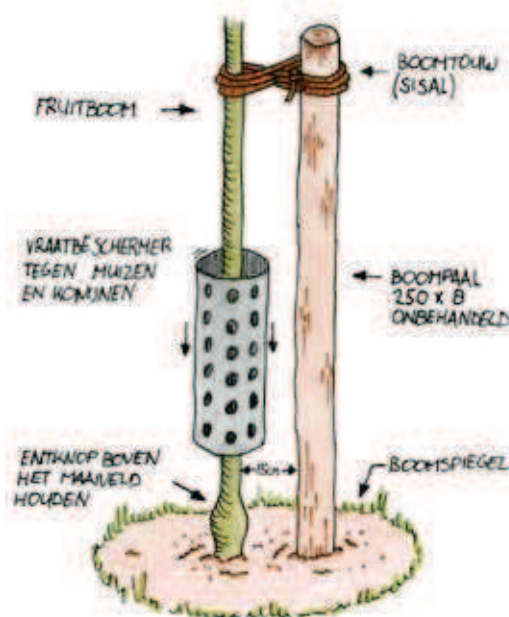
1. Het aanplanten van een boomgaard kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor de aanplant van een boomgaard is het aan te bevelen om oude rassen van hoogstam fruitbomen met de maatvoering 8-10 cm omtrek te gebruiken. Oude rassen zijn vaak minder ziektegevoelig. Bestrijdingsmiddelen zijn niet nodig.
3. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Hoogstambomen kunnen meer dan 10 meter hoog en breed worden. Het is daarom belangrijk bij aanplant de fruitbomen op ruime afstand van elkaar te planten.
2. Plant daarom appelbomen minstens 10 meter uit elkaar, peren en kersen 8 meter en pruimen 6 meter uit elkaar.
3. Voor het planten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat moet daarom een afmeting hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
4. Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm lengte bij 8 cm doorsnede), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (zuidwesten). Bevestig de jonge boom met sisal boomtouw aan de boompaal. Knoop het touw aan de paal en draai het touw circa 3 maal in een 8-vorm om de boom. Leg een knoop in het touw om deze aan de paal te bevestigen. Snijd overtollig touw af.
5. U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas bij arme grond bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.

aanplant fruitboom

INSTRUCTIES NA AANPLANT

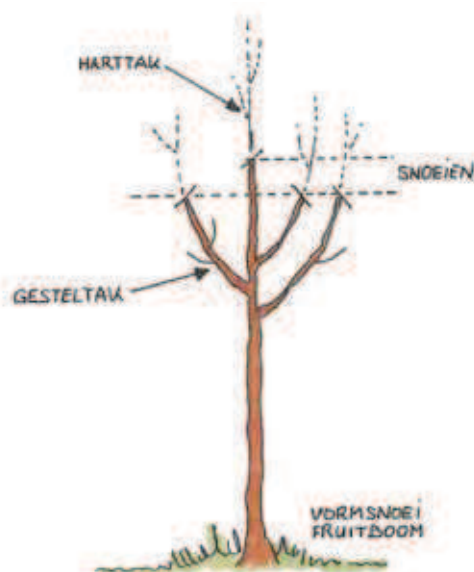
1. Plaats een boombeschermer rondom de boom, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste 2 jaar na aanplant voldoende water in droge perioden.

fruitboom met raster

BEHEERINSTRUCTIES

Het snoeien van fruitbomen wordt al eeuwen toegepast. Het snoeien van de fruitboom in de jeugdfase wordt de vormsnoei genoemd. De vormsnoei zorgt voor een bepaald model. Wanneer dat model is bereikt volgt de onderhoudssnoei. Ook kunnen fruitbomen op verschillende manieren gesnoeid worden. Bijvoorbeeld met als doel productie of als doel het landschappelijk beeld. Landschapsbeheer Gelderland geeft basiscursussen voor het snoeien van hoogstamfruit.

vormsnoei fruitboom

Vormsnoei

De vormsnoei is vooral belangrijk bij de jonge bomen. Elke soort heeft zijn eigen specifieke vorm. Bij de appel wordt over het algemeen een bolvorm aangehouden zonder harttak. Peren vormen van nature meer een kroon met een harttak. Deze kroon krijgt meer een piramidale vorm. Nadat de fruitboom is aangeplant is het belangrijk direct de eerste vormsnoei toe te passen. Uit het gestel worden vaak niet meer dan 4 gesteltakken aangehouden, de overige takken kunnen worden weggesnoeid. Afhankelijk van de soort kunt u kiezen voor het behouden of weghalen van de harttak.

Onderhoudssnoei

Fruitbomen kunnen het beste jaarlijks gesnoeid worden. Het gaat daarbij om vervanging van minder vitaal, afgedragen vruchthout, het verwijderen van ziek hout en het verwijderen van verkeerd geplaatste nieuwe scheuten. In een regelmatig onderhouden, vitale hoogstamfruitboom zullen elk jaar nieuwe scheuten ontstaan. Een deel kan worden gehandhaafd en gebruikt als nieuwe vruchttakken. Een ander deel dient te worden verwijderd.

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.
T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.
I www.landschapsbeheergelderland.nl.
2013, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Houtsingel

Een houtsingel is een brede landschappelijk waardevolle afscheiding, vaak ook tussen weilanden, die bestaat uit bomen en struiken. Een houtsingel is een lijnvormig landschapselement van 4 tot maximaal 20 meter breed. Houtsingels lijken veel op houtwallen. Bij een houtwal is er sprake van een opgeworpen wal, waar de beplanting op staat.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

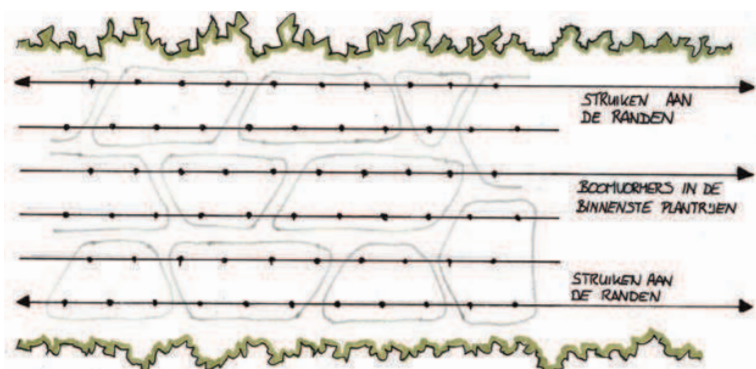
1. Het aanplanten van een houtwal of singel kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems plantmateriaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. De te beplanten oppervlakte dient te worden bewerkt, dit kan door frezen en/of planten in bewerkte grond.
4. Plant de soorten aan in groepen van minstens 5-7 stuks per soort. Op die manier voorkomt u dat langzaam groeiende soorten worden overgroeid door snel groeiende soorten.
5. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
6. Indien u niet direct alle bomen en/of struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen en/of struiken tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Plant de houtsingel of houtwal in rijen aan met een plantafstand van bij voorkeur 1,50 bij 1,50 meter.
2. Boomvormers dient u in het midden van de singel aan te planten, struiken aan de randen.

bovenaanzicht aanplantschema

INSTRUCTIES NA AANPLANT

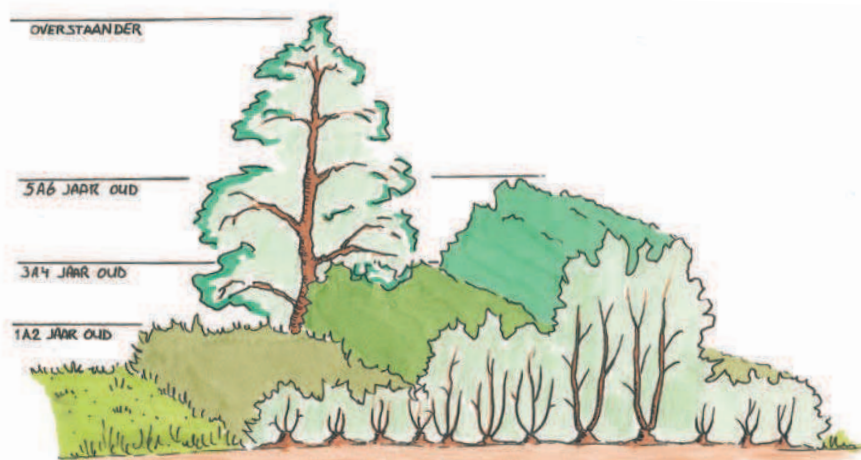
1. Plaats een afrastering op 2 meter afstand van de houtsingel, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.
2. Geef de jonge aanplant, indien mogelijk, met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden en houd het element zoveel mogelijk onkruid vrij.

BEHEERINSTRUCTIES

Goed onderhouden houtwallen en houtsingels bestaan uit een boom-, kruid- en struiklaag. Na ongeveer 5-6 jaar zullen de takken in de houtsingel of wal elkaar gaan raken en dient er waar nodig gesnoeid en gedund worden. Na 10 jaar is de eerste keer onderhoud noodzakelijk.

De meeste houtsingels en houtwallen worden als hakhout beheerd en tussen de 10-12 jaar afgezet. Afzetten betekent dat de bomen en struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit. Bij voorkeur dient er kleinschalig gewerkt te worden waarbij niet alle singels tegelijk een onderhoudsbeurt krijgen. Om de variatie in leeftijd te waarborgen dient ieder jaar, afhankelijk van het onderhoudsinterval, een gedeelte van de singel te worden afgezet.

Bij het afzetten is het in elk geval van belang dat er genoeg licht op de bodem valt om de stobben te laten uitlopen. Dat betekent vaak een vrij drastische dunning. Oude bomen blijven meestal staan, evenals bomen met holten die vaak het domein van vogels en vleermuizen zijn.

houtsingel met hakhoutbeheer

Tekst en beeld:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.

T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.

I www.landschapsbeheergelderland.nl.

November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon-en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een reeks informatiebladen voor bewoners van het buitengebied ontwikkeld. Hierin staan praktische tips voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen, teneinde de kwaliteit van het landschap te versterken.

Elzensingel

Rij met zwarte elzen (*Alnus glutinosa*), vaak op slootkant groeiend, ontstaan door spontaan ontkiemende elzenzaadjes. De vroegere boeren waren blij met de op hun perceelsranden kiemende boompjes en zaagden ze periodiek af voor brandhout en gebruikshout.

ALGEMENE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Het aanplanten van een elzensingel kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor een zogeheten bewortelde stek met de maat 200-250 cm hoogte vanaf de wortelhals.
3. Indien u niet direct de elzensingel kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

opkuilen

SPECIFIEKE AANPLANTINSTRUCTIE

1. Plant de elzensingel in een enkele rij aan met zwarte elzen (*Alnus glutinosa*).
2. Plant de elzen op een onderlinge afstand van 1 meter in een onbewerkte bodem, een boompaal is niet nodig.
3. De plantgaten dienen zo ruim te zijn dat het wortelgestel er goed in past, maak hiervoor een plantgat van ongeveer 40x40 cm.

1. Plaats een afrastering op minimaal 1 meter afstand van de elzensingel, om de nieuwe aanplant tegen vraat door vee te beschermen.

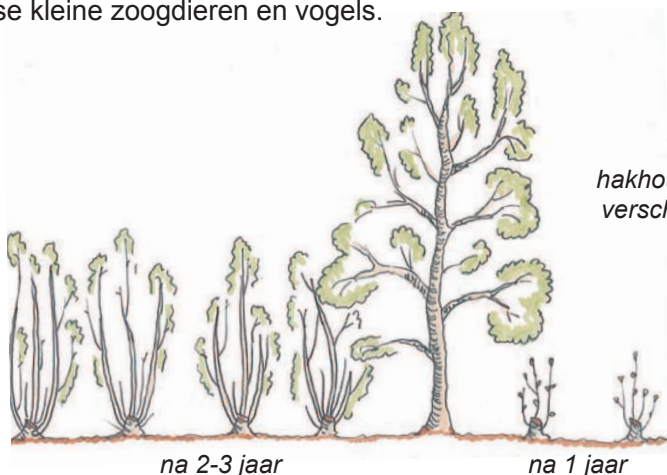
BEHEERINSTRUCTIES

Elzensingels kunt u op twee verschillende manieren beheren.

- U kunt kiezen voor een vrij uitgroeiende elzensingel, waarbij u de elzen laat uitgroeien tot volwassen bomen. In dit geval is beheer niet noodzakelijk.
- Ook kunt u kiezen voor het periodiek afzetten zodat zich een dichte singel kan ontwikkelen. Afzetten betekent dat de bomen en struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit. Het afzetten dient eens in de 6 tot 10 jaar te gebeuren. De werkzaamheden dienen in de periode van begin november tot eind februari plaats te vinden. Bij voorkeur kleinschalig waarbij niet alle singels tegelijk een onderhoudsbeurt krijgen. Om de variatie in leeftijd te waarborgen dient ieder jaar, afhankelijk van het onderhoudsinterval, een gedeelte van de singel te worden afgezet. U kunt er ook voor kiezen de elzensingel deels af te zetten en enkele bomen te laten staan. Dit levert een belangrijke bijdrage in de variatie.

Het vrijkomende stamhout dient u grotendeels uit de singel te verwijderen. Het kan bijvoorbeeld dienstdoen als brandhout. Een deel van het vrijkomende stamhout kunt u op diverse plaatsen opstapelen en een deel van het tak en tophout kunt u verwerken tot een takkenril. Op die manier ontstaan schuilplaatsen voor diverse kleine zoogdieren en vogels.

hakhout elzensingel, met verschillende stadia van afzetten

Tekst en beeld:
 Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal.
 T 026-3537444. E info@landschapsbeheergelderland.nl.
 I www.landschapsbeheergelderland.nl.
 November 2010, op de website is de hele reeks te bekijken.

Zorg voor ons landschap
 MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon-en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaar van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Bijlage B

Begroting Terwoldseweg 28

Begroting Terwoldseweg 28 - De heer J. Wijnbergen

Omschrijving	Aantal	Eenheid	Prijs/eenheid incl btw	Totaal
Algemeen				
voorbereidend werk en plankosten				€ █████
directie en toezicht				€ █████
Grondwerk				
plantvakken en plantstroken hagen frezen	225	m2	€ █████	€ █████
Beplanting en overig				
1 Zomereik 12-14				
Aanschaf / aanplant / boompaal en band	1	stuks	€ █████	€ █████
Vraatbeschermers	1	stuks	€ █████	€ █████
2 Beuk 12-14				
Aanschaf / aanplant boompaal en band	1	stuks	€ █████	€ █████
Vraatbeschermers	1	stuks	€ █████	€ █████
3 Meidoorn 80-100				
Aanschaf /aanplant	112	stuks	€ █████	€ █████
4 Hoogstambomen 10-12				
Aanschaf / aanplant / boompaal en band	5	stuks	€ █████	€ █████
5 Herplant walnoot				
Herplant	1	stuks	€ █████	€ █████
6 Beukenhaag				
Aanschaf / aanplant	688	stuks	€ █████	€ █████
7 Houtsingel				
Veldesdoorn 80-100				
Aanschaf / aanplant	50	stuks	€ █████	€ █████
Gelderse Roos 80-100				
Aanschaf / aanplant	50	stuks	€ █████	€ █████
Vuilboom 80-100				
Aanschaf / aanplant	50	stuks	€ █████	€ █████
Krent 80-100				
Aanschaf / aanplant	50	stuks	€ █████	€ █████
Lijsterbes 80-100				
Aanschaf / aanplant	25	stuks	€ █████	€ █████
Rode kornoelje 80-100				
Aanschaf / aanplant	25	stuks	€ █████	€ █████
Meidoorn 80-100				
Aanschaf / aanplant	50	stuks	€ █████	€ █████
8 Veldesdoorn 80-100				
Aanschaf / aanplant	40	stuks	€ █████	€ █████
9 & 10 Poort & verharding / bestrating				
Bijdrage				€ █████
Afwerken terrein				
afwerken en opleveren				€ █████
afvoer vrijkomend materiaal				€ █████
Subtotaal				€ █████
nazorg 10%				€ █████
Totaal				€ █████